

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Радна група за унапређење изборног процеса
04 Број: 06-961/24
20. мај 2024. године
Београд

ПРИМЉЕНО: 21.05.2024

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
04	06-961/24		90

ОДБОРУ ЗА УСТАВНА ПИТАЊА И ЗАКОНОДАВСТВО

ИНФОРМАЦИЈА О РАДУ РАДНЕ ГРУПЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ИЗБОРНОГ ПРОЦЕСА У ПЕРИОДУ 29. АПРИЛ – 20. МАЈ 2024. ГОДИНЕ

Одбор за уставна питања и законодавство је донео Одлуку о образовању Радне групе за унапређење изборног процеса на својој Трећој седници, одржаној 29. априла 2024. године.

Састав и задаци Радне групе

Радну групу, у складу са тачком 2. Одлуке, чине по два представника (члан и заменик члана) сваке посланичке групе у Народној скупштини, сваке политичке странке националне мањине која нема посланичку групу у Народној скупштини и удружења ЦРТА, Центар за слободне изборе и демократију и Транспарентност Србија. Поједине посланичке групе нису искористиле ово право и нису предложиле чланове и заменике чланова, тако да у Радној групи нису заступљене ПГ Странка слободе и правде, ПГ Нови ДСС – ПОКС (НАДА), ПГ СРБИЈА ЦЕНТАР – СРЦЕ и ПГ МИ СНАГА НАРОДА ПРОФ. ДР БРАНИМИР НЕСТОРОВИЋ. Укупан број чланова Радне групе је 18.

У Радну групу су именовани следећи чланови и заменици чланова:

1. народни посланик Угљеша Мрдић, члан и Никола Бањац, заменик члана, на предлог Посланичке групе АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ, Србија не сме да стане;
2. народни посланик Угљеша Марковић, члан и народни посланик Марко Милошевић, заменик члана, на предлог Посланичке групе ИВИЦА ДАЧИЋ - Социјалистичка партија Србије (СПС);
3. народни посланик Ана Јаковљевић, члан и Злата Јусуфовић, заменик члана, на предлог Посланичке групе Народни покрет Србије - Ново лице Србије;
4. народни посланик Јелена Јеринић, члан и народни посланик Марина Мијатовић, заменик члана, на предлог Посланичке групе Зелено-леви клуб - Не давимо Београд;

5. народни посланик Филип Таталовић, члан и Душан Динчић, заменик члана, на предлог Посланичке групе Демократска странка - ДС;
6. народни посланик Ана Крстић, члан и народни посланик Бранко Павловић, заменик члана, на предлог Посланичке групе МИ - ГЛАС ИЗ НАРОДА;
7. народни посланик Ристо Костов члан и Кристина Антић, заменик члана, на предлог Посланичке групе ПУПС - солидарност и правда;
8. Лука Пушић, члан и Слободан Радуловић, заменик члана, на предлог Посланичке групе Савез војвођанских Мађара;
9. Урош Кандић, члан и Наташа Михаиловић Ваџић, заменик члана, на предлог Посланичке групе Социјалдемократска партија Србије;
10. народни посланик Загорка Алексић, члан и народни посланик Ненад Филиповић, заменик члана, на предлог Посланичке групе Драган Марковић Палма - Јединствена Србија;
11. народни посланик Данијела Несторовић, члан и Александар Стевановић, заменик члана, на предлог Посланичке групе Еколошки устанак;
12. народни посланик Ђорђе Комленски, члан и народни посланик Маријан Ристичевић, заменик члана, на предлог Посланичке групе РС – НСС - УСС- РС;
13. народни посланик проф. др Рејхан Куртовић, члан и Един Нумановић, заменик члана, на предлог СПП;
14. народни посланик Ахмедин Шкријељ, члан и народни посланик Селма Кучевић, заменик члана, на предлог СДА;
15. народни посланик Шаип Камбери, члан и Рахим Салихи, заменик члана, на предлог ПДД;
16. Павле Димитријевић, члан и Владана Јараковић, заменик члана, на предлог ЦРТЕ;
17. Бојан Клачар, члан и Слађана Коматина, заменик члана, на предлог ЦеСИДА;
18. Немања Ненадић, члан (председавајући) и Роберт Сепи, заменик члана, на предлог Транспарентност Србија.

На основу тачке 3. Одлуке, у раду Радне групе дужни су да, по позиву, учествују представници државних органа и организација, и то: Заштитника грађана, Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, Повереника за заштиту равноправности, Агенције за спречавање корупције, Министарства државне управе и локалне самоуправе, Министарства правде, Министарства унутрашњих послова, Министарства финансија, Министарства информисања и телекомуникација, Регулаторног тела за електронске медије, Републичке изборне комисије и Републичког секретаријата за законодавство. Руководиоци ових државних органа и организација дужни су да одреде своје представнике у Радној групи и да о томе обавесте Одбор за уставна питања и

законодавство. Ако Радна група тако одлучи, на састанак Радне групе могу да буду позвани и други представници органа, организација и удружења грађана.

На основу тачке 4. став 1. Одлуке, задатак Радне групе је да утврди које законодавне и друге мере је потребно спровести у циљу испуњења свих препорука из коначних извештаја посматрачких мисија Канцеларије ОЕБС за демократске институције и људска права (ОДИХР) о изборима у Републици Србији, да припреми измене и допуне одговарајућих закона, као и предлог закључка о мерама које би требало да спроведу други државни органи.

На основу тачке 5. ст. 2, 3. и 4. Одлуке, Радна група на првом састанку утврђује приоритете за свој рад, а предлог за приоритете може поднети сваки члан Радне групе. Приликом одређивања приоритета за период прве три недеље рада, Радна група се води критеријумом потенцијалног највећег утицаја предложених законских измена на изборе за одборнике скупштина јединица локалних самоуправа заказаних за 2. јун 2024. године. У наставку рада, Радна група приоритетно разматра начин испуњавања препорука које је ОДИХР означио као приоритетне, предлоге за измене и допуне закона који су већ поднети или достављени у претходном процесу консултација, или другим редом, по одлуци Радне групе.

На основу тачке 6. Одлуке, Радна група одлучује двотрећинском већином гласова од укупног броја чланова.

На основу тачке 9. став 1. Одлуке, Радна група је дужна да Одбору за уставна питања и законодавство достави приоритетне измене и допуне закона у року од три недеље од образовања Радне групе. Након достављања приоритетних измена и допуна закона, на основу тачке 9. став 2. Одлуке, Радна група наставља са радом према динамици која се утврђује на предлог председавајућег Радне групе, односно једне трећине чланова Радне групе, са циљем да се обезбеди стварање услова за испуњавање свих препорука ОДИХР до 30. септембра 2024. године.

Будући да је Радна група образована 29. априла 2024. године, рок дефинисан у тачки 9. став 1. Одлуке истиче 20. маја 2024. године. Радна група свој задатак, одређен у наведеној тачки Одлуке, није испунила, и поред великог труда који је у веома кратком року уложен у израду предлога мера које би, да су усвојене и примењене, могле да побољшају стање у појединим областима и у текућем изборном процесу и да Републику Србију, макар делимично, приближе остваривању препорука ОДИХР. Разлог за то је чињеница да је свега десет од укупно осамнаест чланова Радне групе недвосмислено исказало спремност да се изјасни о предложеним изменама и допунама прописа и препорукама за државне органе до последњег дана рока за достављање таквих предлога Одбору. Разлози су детаљније наведени у наставку ове информације. Наведени рок је главни разлог за достављање информације Одбору за уставна питања и законодавство о досадашњем раду Радне групе.

Први састанак Радне групе – избор председавајућег

Први састанак Радне групе је, на основу члана 70. став 1. алинеја прва Пословника Народне скупштине, у складу са Одлуком о образовању Радне групе за унапређење изборног процеса, 04 Број: 06-96/24-81, од 29. априла 2024. године, сазвала заменица председнице Одбора за уставна питања и законодавство, народна посланица Милица Николић.

Једина тачка Дневног реда Првог састанка био је „Избор председавајућег Радне групе за унапређење изборног процеса“.

У складу са чланом 25. став 2. Пословника Народне скупштине, Првим састанком је, до избора председавајућег Радне групе, председавао народни посланик Ристо Костов, најстарији члан Радне групе.

Састанку су присуствовали следећи чланови Радне групе: Угљеша Мрдић, Угљеша Марковић, Филип Таталовић, Ана Крстић, Ристо Костов, Лука Пушић, Загорка Алексић, Данијела Несторовић, Ђорђе Комленски, Ахмедин Шкријељ, Павле Димитријевић, Бојан Клачар и Немања Ненадић, као и Злата Јусуфовић, заменик одсутног члана Ане Јаковљевић, Наташа Михаиловић Ваџић, заменик одсутног члана Уроша Кандића и Един Нумановић, заменик одсутног члана Рејхана Куртовића.

Састанку нису присуствовали чланови Радне групе: Јелена Јеринић и Шаип Камбери, као ни њихови заменици. Састанку је присуствовао и шеф посланичке групе „Зелено-леви клуб - Не дајмо Београд“, Радомир Лазовић.

Састанак је отворио народни посланик Ристо Костов, који је упознао присутне чланове Радне групе са основом за заказивање састанка и са утврђеним Дневним редом. Након тога је отворио расправу по утврђеној тачки Дневног реда.

Први се за дискусију јавио Павле Димитријевић, који је за председавајућег Радне групе предложио Немању Ненадића.

Предложени кандидат је кандидатуру прихватио и изложио предлог динамике рада Радне групе у почетном периоду, у коме би требало предложити измене прописа и мере које би могле имати највише ефеката на текући изборни процес, те додао да би у тој фази рад требало да буде интензиван како би што више предлога и препорука било уобличено до 15. маја 2024. године. Такође је указао да би свим заинтересованим лицима требало омогућити да у писаној форми доставе Радној групи предлоге за решавање питања за која је задужена Радна група, те да би ти предлози били разматрани ако их предложи неко од чланова Радне групе. Предложио је и да се на први следећи састанак Радне групе позову представници РЕМ и Радне групе Владе Србије за сарадњу са ОЕБС и КДИЈП.

У дискусији су учествовали: Немања Ненадић, Радомир Лазовић, Угљеша Мрдић и Ђорђе Комленски.

Након дискусије, председавајући је ставио на гласање предлог да се за председавајућег Радне групе за унапређење изборног процеса изабере Немања Ненадић.

Радна група је усвојила предлог са 15 гласова „за“, док је кандидат Немања Ненадић био „уздржан“. Након гласања констатовано је да је за председавајућег Радне групе за унапређење изборног процеса изабран Немања Ненадић.

Састанак је завршен у 12,15 часова.

Досадашњи ток Другог састанка Радне групе

Други састанак Радне групе је сазван за 7. мај 2024. године, са почетком у 14,00 часова. Састанак је прекидан у више наврата и настављан 9, 10, 13, 14. и 17. маја 2024. године. Напомињем да овај састанак још увек није окончан, јер Радна група до достављања ове Информације није одлучивала по тачки 2. Дневног реда.

Почетак састанка -7. мај 2024. године

Дана 7. маја 2024. године, са почетком у 14,00 часова, у Народној скупштини је започео Други састанак Радне групе за унапређење изборног процеса.

Састанку је председавао Немања Ненадић, председавајући Радне групе, а присуствовали су чланови Радне групе: Угљеша Мрдић, Угљеша Марковић, Ана Јаковљевић, Јелена Јеринић, Филип Таталовић, Ана Крстић, Ристо Костов, Лука Пушић, Загорка Алексић, Ђорђе Комленски, Рејхан Куртовић, Ахмедин Шкријељ, Павле Димитријевић и Бојан Клачар, као и Никола Бањац, Марко Милошевић, Злата Јусуфовић, Марина Мијатовић, Наташа Михаиловић Вацић, Александар Стевановић, Владана Јараковић и Роберт Сепи, заменици чланова.

Састанку није присуствовао члан Шаип Камбери, нити његов заменик.

На дневном реду састанка било је разматрање предлога за унапређење изборног процеса које су, у складу са договором са Првог састанка, до 7. маја у 12.00 часова доставили чланови Радне групе, као и одлучивање о размотреним предлозима из тачке 1. дневног реда по приоритетима које одреди председавајући Радне групе.

Осим чланова и заменика чланова Радне групе, састанку је, на позив Радне групе, присуствовао помоћник директора за правне послове Регулаторног тела за електронске медије (РЕМ) Саша Симовић.

Састанку није присуствовао Проф. Др Дејан Ђурђевић, који је позван као представник Републичког секретаријата за законодавство, односно као председник Радне групе Владе Републике Србије за сарадњу са Организацијом за европску безбедност и сарадњу и Канцеларијом за демократске институције и људска права у координацији и праћењу спровођења примене препорука за унапређење изборног процеса.

Представник РЕМ је на почетку рада по дневном реду упознао чланове Радне групе са решењима у новом Правилнику о начину извршавања обавеза пружалаца медијских

услуга током изборне кампање. После кратког излагања, Саша Симовић је одговарао на питања чланова Радне групе која су се преваходно тичала начина на који решења у новом правилнику обезбеђују примену појединих препорука ОДИХР.

У наставку рада, председавајући је обавестио чланове Радне групе о пристиглим предлозима за измену појединих прописа, као и о другим иницијативама које су у предвиђеном року доставили: Посланичка група Народни покрет Србије – Ново лице Србије, Посланичка група Зелено-леви фронт – Не давимо Београд, Посланичка група Еколошки устанак, Странка демократске акције Санџака, као и удружења Транспарентност Србија, ЦРТА и ЦЕСИД. Представници наведених предлагача су на састанку укратко представили своје предлоге.

У исцрпној расправи која је уследила и у којој је учествовала већина чланова Радне групе, фокус је био на предлозима који су адресирали приоритетне препоруке ОДИХР из Коначног извештаја о посматрању избора за народне посланике одржаних у децембру 2023. године, и то: приоритетну препоруку број 4. која се тиче јединственог бирачког списка, приоритетну препоруку број 6. која се тиче обавезе спречавања застрашивања и притисака на бираче и приоритетну препоруку број 7. која се тиче независности и проактивног деловања РЕМ.

Након четири сата рада, састанак је прекинут, а наставак заказан за четвртак, 9. мај 2024. године, са почетком у 10.00 часова.

Наставак састанка – 9. мај 2024. године

Дана 9. маја 2024. године, са почетком у 10,00 часова, у Народној скупштини је настављен Други састанак Радне групе за унапређење изборног процеса.

Састанку је председавао Немања Ненадић, председавајући Радне групе, а присуствовали су чланови Радне групе: Угљеша Мрдић, Ана Јаковљевић, Јелена Јеринић, Ана Крстић, Ристо Костов, Лука Пушић, Загорка Алексић, Павле Димитријевић и Бојан Клачар, као и Марко Милошевић, Злата Јусуфовић, Марина Мијатовић, Кристина Антић, Наташа Михаиловић Ваџић, Александар Стевановић, Владана Јараковић и Роберт Сепи, заменици чланова.

Састанку нису присуствовали чланови Филип Таталовић, Ђорђе Комленски, Рејхан Куртовић, Ахмедин Шкријељ и Шаип Камбери, као ни њихови заменици.

Осим чланова и заменика чланова Радне групе, састанку су, на позив Радне групе, присуствовали помоћник секретара Министарства унутрашњих послова, Милан Андрић и представници Агенције за спречавање корупције, Душан Јеличић, помоћник директора у Сектору за контролу финансирања политичких активности и Јасмина Ћирковић, в.д. помоћника директора у Сектору за сукоб интереса и кумулацију функција.

Председавајући је на почетку констатовао да су представници Министарства унутрашњих послова и Агенције за спречавање корупције позвани на састанак да би

помогли члановима Радне групе да разреше поједине дилеме у вези са препорукама ОДИХР из Коначног извештаја о посматрању избора за народне посланике одржаних у децембру 2023. године, а које се тичу Закона о јединственом бирачком списку, Закона о спречавању корупције и Закона о финансирању политичких активности.

Током дискусије која је уследила, представник Министарства унутрашњих послова је одговарао на бројна питања, као и сугестије и препоруке, које су се превасходно односиле на начин поступања тог министарства по пријавама пребивалишта и боравишта грађана. Поједини чланови Радне групе су посебно апострофирали потребу да се убрза и поједностави поступање Министарства унутрашњих послова по упитима власника непокретности за достављање података о свим лицима која су евентуално пријављена на тим непокретностима.

У наставку рада, чланови Радне групе су се фокусирали на Приоритетну препоруку ОДИХР број 5. која се тиче потребе да се јасно раздвоје јавне функције и активности у кампањи носилаца јавних функција, као и значаја проактивног деловања Агенције за спречавање корупције.

Представници Агенције за спречавање корупције су истакли да су поједине одредбе Закона о спречавању корупције већ преформулисане тако да буду усаглашене са конкретном (раније датом) препоруком ОДИХР, као и да се ова препорука не односи искључиво на Агенцију за спречавање корупције већ на све органе јавне власти, те да је потребан системски приступ који изискује време како би се ова препорука у потпуности испунила. У даљем току дискусије нагласак је стављен на начин поступања Агенције за спречавање корупције по поднетим пријавама, те су постављана питања у вези са статистичким подацима о броју пријава, покренутих прекршајних поступака, изречених мера и слично. Дискутовало се и о проблемима у примени одредаба Закона о општем управном поступку када су у питању рокови за достављање, у вези с чим су изнети бројни примери из досадашње праксе.

Након два сата рада, састанак је прекинут, а наставак заказан за петак, 10. мај 2024. године, са почетком у 11.00 часова. Разлог прекида састанка било је одржавање консултација између представника посланичких група које су биле заказане за 13.00 часова.

Наставак састанка – 10. мај 2024. године

Дана 10. маја 2024. године, са почетком у 11,00 часова, у Народној скупштини је настављен Други састанак Радне групе за унапређење изборног процеса.

Састанку је председавао Немања Ненадић, председавајући Радне групе, а присуствовали су чланови Радне групе: Угљеша Мрдић, Јелена Јеринић, Ристо Костов, Лука Пушић, Загорка Алексић, Рејхан Куртовић, Ахмедин Шкријељ, Павле Димитријевић и Бојан Клачар, као и Марко Милошевић, Марина Мијатовић, Душан Динчић, Кристина Антић, Александар Стевановић, Владана Јараковић, Слађана Коматина и Роберт Сепи, заменици чланова.

Састанку нису присуствовали чланови Ана Јаковљевић, Ана Крстић, Урош Кандић, Ђорђе Комленски и Шаип Камбери, као ни њихови заменици.

Осим чланова и заменика чланова Радне групе, састанку је, на позив Радне групе, присуствовао Душан Јеличић, помоћник директора у Сектору за контролу финансирања политичких активности Агенције за спречавање корупције.

Председавајући је на почетку констатовао да је представник Агенције за спречавање корупције позван и на овај наставак састанка Радне групе пошто су у току претходног рада остала неразматрана поједина проблематична решења у Закону о финансирању политичких активности. Потом је у најкраћим цртама образложио предлоге Удружења Транспарентност Србија који се тичу тог закона у светлу испуњавања препорука ОДИХР.

У дискусији која је уследила разматрана су питања у вези са институтом изборног јемства, условима под којима учесници у изборној кампањи могу да користе просторије у јавној својини, тзв. кампањом трећих лица, могућности коришћења огласног простора у току изборне кампање итд. Поједини чланови Радне групе су, позивајући се на своје искуство са терена, указивали на бројне случајеве злоупотреба када је у питању могућност коришћења просторија у јавној својини или могућност оглашавања. Ово је иницирало дискусију на тему казних мера које Агенција за спречавање корупције има на располагању. У највећем делу полемисало се о целисходности и делотворности мере упозорења, односно о њеним ефектима у досадашњој пракси Агенције за спречавање корупције.

Председавајући је потом констатовао да је расправа о предлозима практично исцрпљена и позвао све присутне чланове Радне групе да образложе предлоге који су евентуално остали неразматрени у претходном току рада. Представник Удружења ЦРТА је искористио прилику да додатно образложи предлог да се хитно формира Комисија за ревизију бирачког списка, што је иницирало живу полемику о бирачком списку, као и о механизмима утицаја на бираче и њиховом осујећивању.

Након два сата рада, састанак је прекинут због почетка седнице Народне скупштине на чијем дневном реду је био Предлог закона о допунама Закона о јединственом бирачком списку, а наставак је заказан за понедељак, 13. мај 2024. године, са почетком у 11.00 часова.

Наставак састанка – 13. мај 2024. године

Дана 13. маја 2024. године, са почетком у 11,00 часова, у Народној скупштини је настављен Други састанак Радне групе за унапређење изборног процеса.

Састанку је председавао Немања Ненадић, председавајући Радне групе, а присуствовали су чланови Радне групе: Угљеша Мрдић, Јелена Јеринић, Филип Таталовић, Ана Крстић, Ристо Костов, Лука Пушић, Загорка Алексић, Ђорђе Комленски,

Ахмедин Шкријељ, Павле Димитријевић и Бојан Клачар, као и Марко Милошевић, Злата Јусуфовић, Марина Мијатовић, Кристина Антић, Наташа Михаиловић Ваџић, Александар Стевановић, Владана Јараковић и Роберт Сепи, заменици чланова.

Састанку нису присуствовали чланови Рејхан Куртовић и Шаип Камбери, као ни њихови заменици.

Председавајући је на почетку поновио констатацију да је, имајући у виду чињеницу да се Радна група састаје већ четврти дан, расправа о пристиглим предлозима практично исцрпљена и позвао још једном предлагаче који евентуално нису имали прилику да образложе неки од предлога да се јаве за реч.

Предлог представника Удружења ЦРТА да се законски оквир измени тако да се акредитованим посматрачима да право да улажу приговоре и захтеве за поништавање гласања на бирачком месту, резултирао је полемиком у којој је изражено уверење да је такав предлог у потпуности у супротности са Уставом и другим прописима који уређују изборни поступак у Републици Србији, након чега је предлагач прецизирао да се предлог односи на давање права домаћим посматрачима.

Председавајући је у наставку дискусије образложио предлог Удружења Транспарентност Србија да се упути препорука јавним тужилаштвима за поступање у вези са појединим кривичним делима против изборног права. Нагласио је да се на описани начин истовремено адресирају две битне препоруке ОДИХР које се односе на спречавање притисака на бираче и на едукацију бирача.

Члан Радне групе, народни посланик Угљеша Мрдић, је у својој дискусији нагласио да жели да се у записнику са састанка констатује да је Народна скупштина на седници која је одржана 10. маја 2024. године, усвојила Закон о допунама Закона о Јединственом бирачком списку који је наредног дана ступио на снагу, истакавши да је на тај начин парламентарна већина изашла у сусрет захтеву опозиције. У даљем излагању је подсетио да Радна група доноси одлуке двотрећинском већином и да је потребно да се сви пристигли предлози конкретизују односно да се систематизују и уобличе тако да Радна група може да се изјасни о њима. Чланови Радне групе су у даљем току дискусије полемисали о томе како да се на најбољи начин систематизују и уобличе постојећи предлози, при чему је председавајући затражио од чланова који су изнели овај захтев (Мрдић, Костов, Комленски) да прецизирају на који начин желе да предлози одлука буду уобличени, што су они и учинили. Дискутовало се и о томе колико времена је потребно да се предлози систематизују у складу с чим су предложани различити термини за наставак састанка, односно за прелазак на гласање.

Уваживши сугестије већег броја чланова, председавајући је закључио претрес прве тачке дневног реда, одложио гласање и предложио да се пређе на трећу тачку дневног реда. У оквиру ове тачке повела се расправа о проширеној надлежности Радне групе, након што је Одбор за уставна питања и законодавство на својој седници, одржаној 10. маја 2024. године, одлучио да су чланови и заменици чланова Радне групе за унапређење изборног процеса овлашћени да прате примену члана 2. Закона о допунама Закона о јединственом бирачком списку. Чланица Радне групе, народна посланица Јелена Јеринић,

је предложила да се Радна група одмах дописом обрати Министарству државне управе и локалне самоуправе са упитом како то министарство намерава да обезбеди услове за примену овлашћења која су добили чланови Радне групе, што је Радна група прихватила.

Председавајући је на самом крају констатовао да ће се постарати да систематизовани предлози буду достављени свим члановима Радне групе до краја дана, како би сутрадан могло да се приступи гласању.

Након четири сата рада, састанак је прекинут, а наставак заказан за уторак, 14. мај 2024. године, са почетком у 11.00 часова.

Наставак састанка – 14. мај 2024. године

Дана 14. маја 2024. године, са почетком у 11,00 часова, у Народној скупштини је настављен Други састанак Радне групе за унапређење изборног процеса.

Састанку је председавао Немања Ненадић, председавајући Радне групе, а присуствовали су чланови Радне групе: Угљеша Мрдић, Филип Таталовић, Ана Крстић, Ристо Костов, Лука Пушић, Загорка Алексић, Ђорђе Комленски, Ахмедин Шкријељ и Павле Димитријевић, као и Марко Милошевић, Марина Мијатовић, Кристина Антић, Наташа Михаиловић Вацић, Владана Јараковић, Слађана Коматина и Роберт Сепи, заменици чланова.

Састанку нису присуствовали чланови Ана Јаковљевић, Данијела Несторовић, Рејхан Куртовић и Шаип Камбери, као ни њихови заменици.

Председавајући је на почетку подсетио присутне да је Радна група претходног дана прекинула рад уз договор да се сада пређе на другу тачку дневног реда, а то је гласање. Додао је да су сви чланови и заменици чланови Радне групе добили предлоге аката систематизоване на начин како је то претходно договорено уз прецизирање да је највећи број предлога достављен у касним вечерњим сатима, а два преостала предлога у раним јутарњим часовима. Саопштио је да су припремљена 24 предлога и да предлагачи сами опредељују да ли желе да се о појединим решењима у њиховим предлозима гласа појединачно, члан по члан, или заједно, када су решења међусобно повезана и условљена.

Члан Радне групе, народни посланик Угљеша Мрдић, је замолио да се гласање одложи уз образложење да је њему и колегама из парламентарне већине, имајући у виду обимност достављеног материјала, потребно време да пажљиво анализирају све предлоге како би потом могли да се изјасне о њима. Ова молба је изазвала жустру полемику између чланова Радне групе. С једне стране, предлагачи и други чланови и заменици чланова који су подржали такав став (Таталовић, Мијатовић) су указали да достављени материјал није нов, већ само систематизован на прегледнији начин, да је био доступан члановима Радне групе још од 7. маја 2024. године, да је било довољно времена да се сви чланови са њиме упознају, да међу предлозима има и мање сложених, те да би могао бити прихватљив само краткотрајан, а у сваком случају временски орочен, прекид састанка пре него што се

приступи одлучивању. С друге стране, чланови Мрдић, Комленски и Костов су заступали становиште да изјашњавање о предлозима без подробније анализе и додатних консултација неће бити сврсисходно и да се евентуално прихватање појединих предлога од стране Одбора за уставна питања и законодавство, односно Народне скупштине у пленуму, може очекивати само када су у питању они предлози које Радна група усвоји двотрећинском већином.

Пошто ни после дуже расправе није дошло до приближавања ставова, председавајући је подсетио присутне да је он наметнуо овако интензиван начин рада, са практично свакодневним састајањем, како би Радна група до 15. маја 2024. године могла да упуту Одбору за уставна питања и законодавство одређене конкретне предлоге, чије би усвајање могло да буде од утицаја на побољшање услова за изборе који су расписани за 2. јун 2024. године и да је са тим упознао чланове Радне групе пре него што је на Првом састанку изабран за председавајућег. Додао је да је очигледно да се тај циљ неће бити испуњен и да, с обзиром на то да без учешћа чланова који су тражили одлагање ни један предлог не може да буде усвојен, нема другог избора осим да прекине састанак по овој тачки дневног реда, док чланови Радне групе које су делегирале посланичке групе које чине парламентарну већину накнадно не саопште када ће бити спремни да приступе гласању.

Члан Радне групе, народни посланик Угљеша Мрдић, је предложио да Радна група настави са радом и да се упуту позив представницима државних органа на које се односе поједини предлози и препоруке да дођу и одговарају на питања чланова Радне групе, наводећи као позитиван пример претходно учешће представника Агенције за спречавање корупције и Министарства унутрашњих послова. Председавајући и неколико других чланова Радне групе указали су да је приоритет да Радна група оконча Други састанак гласањем о приспелим предлозима, а да, уместо позивања представника институција, достављене предлоге за измену и допуну закона треба послати на мишљење надлежним државним органима и пре него што се Радна група о њима изјасни, како би се уштедело на времену у потоњем процесу одлучивања, имајући у виду кратко време које је преостало до избора.

Поједини чланови Радне групе су потом изнели предлог да се на састанак позову представници Министарства државне управе и локалне самоуправе у вези са проширеним овлашћењима чланова Радне групе по питању увида у Јединствени бирачки списак. Председавајући је указао да састанак у вези са овлашћењима чланова и заменика чланова Радне групе која су добили на основу допуне Одлуке о образовању не може бити предмет састанка Радне групе, јер је реч о овлашћењима које су чланови и заменици чланова добили као појединци, а не Радна група у целини. У току дискусије изнет је и предлог да састав Радне групе буде проширен тако што ће сваки члан добити још по једног заменика због повећаног обима активности, што је последица измене Одлуке о образовању Радне групе.

Председавајући и више чланова Радне групе затражили су од члана Радне групе Угљеше Мрдића да прецизира када ће бити у могућности да приступи гласању, односно да прецизира време које је потребно за додатне анализе и консултације, он то није могао

да учини, односно, указао је да ће чим анализе и консултације буду завршене то јавити председавајућем.

Члан Радне групе Павле Димитријевић је затражио да се састанак не прекине док се претходно не утврди даљи план рада што би подразумевало дефинисање термина за гласање. У том смислу је предложио да се Радна група изјасни о његовом предлогу да се чланови Радне групе које су делегирале посланичке групе које чине већину у Народној скупштини обавезу да сутрадан до 11,00 часова доставе председавајућем информацију о даљем плану рада. Наведени предлог је добио подршку шест присутних чланова или заменика чланова са правом гласа, те стога, није усвојен.

Након четири сата рада, састанак је прекинут, а председавајући је констатовао да ће термин наставка бити накнадно одређен.

Наставак састанка – 17. мај 2024. године

Дана 17. маја 2024. године, са почетком у 11,00 часова, у Народној скупштини је настављен Други састанак Радне групе за унапређење изборног процеса.

Састанку је председавао Немања Ненадић, председавајући Радне групе, а присуствовали су чланови Радне групе: Ана Јаковљевић, Јелена Јеринић, Филип Таталовић, Ана Крстић, Лука Пушић, Ахмедин Шкријељ, Павле Димитријевић и Бојан Клачар, као и Александар Стевановић, Владана Јараковић и Роберт Сепи, заменици чланова.

Састанку нису присуствовали чланови Угљеша Мрдић, Угљеша Марковић, Ристо Костов, Урош Кандић, Загорка Алексић, Ђорђе Комленски, Рејхан Куртовић и Шаип Камбери, као ни њихови заменици.

Председавајући је констатовао да је члан Радне групе Ристо Костов обавестио скупштинску службу да ни он ни његова заменица нису у могућности да присуствују састанку.

Истовремено је обавестио присутне да наставку састанка присуствује 10 чланова и заменика чланова Радне групе и додао да на основу сходне примене Пословника Народне скупштине постоји кворум потребан за рад, али не и кворум потребан за одлучивање, имајући у виду тачку 6. Одлуке о образовању Радне групе за унапређење изборног процеса којом је прописано да Радна група одлучује двотрећинском већином гласова од укупног броја чланова, што значи да је за доношење било какве одлуке неопходно присуство минимално 12 чланова, односно заменика чланова.

Образлажући разлоге за заказивање наставка Другог састанка радне групе за петак, 17. мај 2024. године, председавајући је подсетио на циљ и задатке Радне групе, као и на рокове за испуњење тих задатака, а који су објашњени и у позиву за наставак састанка који је члановима и заменицима чланова упућен 16. маја 2024. године. У том смислу,

нарочито је указао на дужност Радне групе, изричито наведену у тачки 9. став 1. Одлуке о образовању (да достави приоритетне измене и допуне закона у року од три недеље од образовања), да тај рок истиче 20. маја 2024. године, те да, према информацијама добијеним од скупштинске службе, постоји бојазан да евентуално усвојене одлуке са Другог састанка не би могле да благовремено, односно до краја радног дана, буду достављене Одбору за уставна питања и законодавство.

Председавајући је присутне чланове подсетио и на одговор на његов позив упућен 16. маја 2024. године, који је доставио члан Радне групе, народни посланик Угљеша Мрдић, који је у одговору указао да: „у складу са договором са последњег састанка“ ... „треба испоштовати све речено и нашу молбу да састанак на којем би се изјаснили гласањем о предлозима одложимо до даљњег због потребе да анализирамо предлоге како би могли да се изјаснимо о њима.“

Председавајући је потом обавестио присутне о намери да упути допис свим члановима и заменицима чланова Радне групе са захтевом за изјашњење о томе ко ће моћи да узме учешћа у раду Радне групе у понедељак, 20. маја 2024. године, односно да приступи гласању о предлозима који су на Дневном реду Другог састанка. Напоменуо је да ће наставак састанка заказати искључиво у случају да по наведеном питању добије потврду од најмање две трећине чланова Радне групе. Искористио је прилику да упита присутне чланове и заменике чланова да ли на лицу места могу да се изјасне о истом питању и добио усмену потврду од свих 10 присутних чланова и заменика чланова са правом гласа да ће они узети учешћа у гласању и у понедељак, 20. маја 2024. године, уколико наставак Другог састанка буде заказан за тај дан.

У краткој дискусији која је уследила чланови Радне групе су анализирали новонасталу ситуацију и давали предлоге како да се она реши. Неки од чланова су искористили прилику да поставе питања о договореном начину вршења увида у бирачки списак у сарадњи са Министарством државне управе и локалне самоуправе, а у контексту недавно проширених овлашћења Радне групе.

Председавајући је обавестио чланове Радне групе да су неки од предлога о којима Радна група треба да се изјасни у међувремену достављени појединим државним органима уз молбу да ти органи доставе Радној групи своје мишљење о предложеним изменама закона који су у њиховом делокругу. Истим поводом, неки од чланова Радне групе су се интересовали за даљу динамику рада, и то не само Радне групе већ и Одбора за уставна питања и законодавство и Народне скупштине, уз питање до када би предлози које Радне група евентуално буде усвојила могли да се нађу у скупштинској процедури.

Након једног сата рада, састанак је прекинут, а председавајући је претходно обавестио присутне да ће о наставку састанка бити накнадно обавештени.

Упит у вези са могућим наставком састанка 20. маја 2024. године

Након што је Други састанак још једном прекинут, 17. маја 2024. године, у 13,11 часова, председавајући је доставио упит члановима и заменицима чланова Радне групе у којем је подсетио на разлоге сазивања наставка Другог састанка за 17. мај 2024. године, на ток дискусије тог дана, и упутио позив свим члановима Радне групе да се изјасне, тог дана до 16.00 часова „да ли ће присуствовати састанку и учествовати у доношењу одлука у оквиру тачке 2. Дневног реда, **по било којем од предлога**, на евентуалном наставку састанка који би био заказан за понедељак, 20. мај 2024. године, са почетком у 11.00. часова“. Уједно је напоменуо да је свих десет чланова и заменика чланова који су присуствовали наставку састанка 17. маја 2024. године то усмено потврдило. Пошто таква потврда није стигла ни од једног члана или заменика члана који нису присуствовали састанку 17. маја 2024. године, ни у остављеном року, ни након њега, председавајући је касније, у току истог дана обавестио све чланове и заменике чланова да ће термин наставка Другог састанка бити накнадно одређен.

СПИСАК ДРЖАВНИХ ОРГАНА И ИНСТИТУЦИЈА КОЈИМА ЈЕ РАДНА ГРУПА УПУТИЛА МОЛБУ ЗА ДОСТАВЉАЊЕ МИШЉЕЊА О ПОЈЕДИНИМ ПРЕДЛОЗИМА ЗА ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ЗАКОНА:

- Министарство државне управе и локалне самоуправе;
- Министарство финансија;
- Министарство правде;
- Министарство информисања и телекомуникација
- Министарство унутрашњих послова;
- Републички секретаријат за законодавство;
- Агенција за спречавање корупције;
- Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности;
- Регулаторно тело за електронске медије.

Препоруке ОДИХР за приоритетно разматрање у прве три недеље рада

Будући да је на Дневном реду Првог састанка Радне групе био само избор председавајућег, у припреми Другог састанка, на позив председавајућег, чланови су указали на то које препоруке ОДИХР сматрају приоритетним за поступање у прве три недеље рада Радне групе, имајући у виду могући утицај на унапређење изборних услова у текућем изборном поступку. Списак тих препорука је следећи:

- 1. Препорука број 3/2023, која гласи: Да би се побољшало ефективно остваривање бирачког права, Републичка изборна комисија требало би да развије и спроведе благовремен, свеобухватан и циљно усмерен програм едукације бирача, који укључује едукацију о правима бирача, превенцију групног гласања и значај тајности гласања. Детаљне информације и материјали за едукацију бирача требало би да буду доступни у више приступачних формата.**
- 2. Препорука број 4/2023, која гласи: Да би се одговорило на забринутости у вези са тачношћу извода из бирачког списка и повећало поверење јавности, требало би преиспитати релевантне законе, прописе и праксе како би се омогућио увид у податке из бирачког списка и олакшало спровођење значајне ревизије Јединственог бирачког списка уз учешће релевантних заинтересованих страна, укључујући политичке странке и цивилно друштво, а у складу са стандардима заштите података.**

3. Препорука број 5/2023, која гласи: Законом би требало да се обезбеди јасно раздвајање између јавних функција и активности у кампањи носилаца тих функција. Власти би требало да предузму мере којима се спречава злоупотреба положаја и државних ресурса, а све прекршаје да решавају проактивно кроз пропорционалне и одвраћајуће санкције.
4. Препорука број 6/2023 која гласи: Власти би требало да спрече застрашивање и притисак на бираче, укључујући и запослене у јавним и државним институцијама и предузећима, као и да ојачају механизме надзора.
5. Препорука број 7/2023 која гласи: Независност Регулаторног тела за електронске медије (РЕМ) мора бити ефективно гарантована у складу са најновијим законским одредбама. РЕМ би требало проактивно да користи законска овлашћења да поступа *ex officio* у случајевима кршења медијских прописа, на основу систематског надзора.
6. Препорука број 13/2023 која гласи: Да би се осигурали једнаки услови за вођење изборне кампање, власти би требало да спроведу мере, којима се у потпуности остварује право свих изборних актера на приступ и коришћење јавних простора за потребе кампање под једнаким условима.
7. Препорука број 15/2023 која гласи: Да би се промовисале једнаке могућности у кампањи, могло би се размотрити укидање захтева за полагање јемства за политичке странке и групе грађана које нису заступљене у Народној скупштини и локалним скупштинама као предуслов за исплату прве рате јавних средстава за изборну кампању.
8. Препорука број 16/2023 која гласи: Да би се осигурала правна сигурност и одговорност у финансирању кампања, потребно је додатно ревидирати законодавство како би се решиле постојеће празнине и имплементирале претходне препоруке КДИЉП-а, укључујући и јасну регулативу кампања „трећих лица”. Агенција за спречавање корупције требало би да проактивно истражује и санкционише кампање финансиране од стране неовлашћених субјеката.
9. Препорука број 17/2023 која гласи: Законодавство би требало изменити како би се захтевало од Агенције за спречавање корупције да благовремено објави одлуке о кршењу Закона о спречавању корупције за време изборне кампање укључујући и све пратеће тужбе. Додатно, праћење усклађености са овим законом требало би да буде одређено као задатак теренских посматрача Агенције, уколико се настави са њиховим распоређивањем у будућим изборима.

10. Препорука број 19/2023 која гласи: Да би пружили објективне информације о кандидатима и омогућили бирачима да донесу информисану одлуку, медији би требало да искористе своје право на уредничку независност и да избегавају, у оквиру вести и информативних програма, употребу материјала које су произвеле партије, нарочито у периоду изборне кампање.

11. Препорука број 22/2023 која гласи: Власти би требало да обезбеде адекватне услове домаћим и међународним посматрачима како би имали неометан и правовремени приступ свим информацијама у вези са изборима, и обављали своје активности у окружењу без притисака и застрашивања, у складу са међународним обавезама Србије.

12. Препорука број 24/2023 која гласи: Законом би требало утврдити разумно кратке рокове Уставном суду за разматрање изборних жалби и омогућити продужени временски оквир за спровођење поновљених избора.

////////////////////////////////////

13. Препорука број 4/2022 која гласи: Власти треба да предузму мере за спречавање злоупотребе службеног положаја и јавних ресурса. Закон би требало да обезбеди јасно раздвајање између званичних функција и предизборних активности носилаца функције. Надлежни државни органи треба да проактивно санкционишу кршења и да их решавају кроз пропорционалне и дестимулативне санкције.

14. Препорука број 5/2022 која гласи: Власти би требало да успоставе и спроводе ефикасне законске и институционалне механизме надзора којима би се спречило застрашивање и притисак на бираче, укључујући и запослене у јавним и државним институцијама и предузећима.

15. Препорука број 6/2022 која гласи: Да би се обезбедило поштовање начела правне сигурности и одговорност за финансирање кампање, потребно је даље ревидирати законодавство како би се отклонили недостаци и примениле претходне препоруке КДИЉП-а и ГРЕЦО-а, укључујући експлицитну регулацију кампање коју спроводе треће стране и одредбе о ефикасним, пропорционалним и дестимулативним санкцијама за кршења и неадекватно извештавање. Да би се омогућила ефикасна примена, Кривични закон треба ускладити са Законом о финансирању политичких активности.

16. Препорука број 7/2022 која гласи: Потребно је ојачати независност Регулаторног тела за електронске медије (РЕМ). Одговорности овог тела

током периода кампање треба да буду експлицитно дефинисане законом и да обухватају све аспекте медијског извештавања о изборима. РЕМ треба да проактивно користи своја законска овлашћења за поступање по службеној дужности у случају кршења медијске регулативе, на основу систематског мониторинга.

17. Препорука број 10/2022 која гласи: Да би се побољшало ефективно остваривање права гласа, РИК би требало да развије и примени благовремен, свеобухватан и усмерени програм едукације бирача, укључујући едукацију о правима бирача, спречавању групног гласања и важности тајног гласања.
18. Препорука број 15/2022 која гласи: Могло би се размотрити да се законом наложи органима за сертификацију да њихове услуге буду на располагању свим учесницима под недискриминаторним условима. Изборне власти треба да обезбеде одговорност за сва кривична дела или друге злоупотребе до којих је дошло током процеса подношења и проглашења кандидата.
19. Препорука број 16/2022 која гласи: Да би се промовисали једнаки услови међу изборним учесницима, требало би размотрити увођење ограничења трошкова кампање. Законске рокове за расподелу јавних средстава за изборне кампање треба прилагодити да би кампање имале смисла. Законом треба увести мере заштите од злоупотребе јавних средстава намењених за кампању.
20. Препорука број 17/2022 која гласи: Агенција за спречавање корупције по закону би требало да проактивно и благовремено идентификује прекршаје и да на представке одговара доношењем формалних одлука, које подлежу судској ревизији. Закон би требало да прописује убрзане рокове за цео процес решавања спорова у вези са кршењем финансирања кампање.
21. Препорука број 20/2022 која гласи: Регулисање медијског извештавања о функционерима који су такође и кандидати би могло бити додатно ојачано, укључујући продужење забране медијског извештавања о свим догађајима отварања и инаугурације за све време трајања кампање.
22. Препорука број 22/2022 која гласи: Надлежни органи треба да предузму брзе и ефикасне кораке да истраже наводе о прекршајима, укључујући застрашивање бирача и куповину гласова. Починиоци треба да се благовремено позову на одговорност. Омбудсман треба да усвоји проактиван приступ, укључујући кампање информисања бирача, како би подстакло бираче да пријаве таква кршења.

////////////////////////////////////

23. Препорука број 3/2020 која гласи: Власти треба да предузму мере за спречавање злоупотребе службеног положаја и јавних ресурса. Надгледање поштовања закона требало би да буде ефикасно, док би кршења требало санкционисати казнама према принципу пропорционалности с ефектом одвраћања од понављања санкционисане-

24. Препорука број 4/2020 која гласи: Власти би требало да предузму мере у циљу спречавања вршења притиска на бираче, укључујући оне запослене у државним институцијама и предузећима повезанима са државом. Случајеви наводне присиле морају се темељито истражити а одговорне особе сносити последице.

25. Препорука број 7/2020 која гласи: Независност Регулаторног тела за електронске медије (РЕМ) треба ојачати, а његове обавезе током периода кампање треба да буду изричито дефинисане законом и проширене на све аспекте медијског извештавања о изборима. РЕМ би требало да делује самоиницијативно, укључујући предузимање благовремених активности заснованих на систематском праћењу извештавања о изборима и поступања у складу са утврђеним прописима.

26. Препорука број 18/2020 која гласи: Да би се повећала транспарентност финансирања кампање, треба обратити пажњу на претходне препоруке КДИЈП-а и ГРЕЦО-а, укључујући смањивање лимита за донације и увођење обавезе подношења и објављивања финансијских извештаја пре изборног дана.

27. Препорука број 21/2020 која гласи: Закон треба да пропише степеновани систем санкција према принципу пропорционалности с ефектом одвраћања од понављања санкционисане радње, а неправилности треба санкционисати.

28. Препорука број 28/2020 која гласи: Да би се обезбедила тајност гласања за све бираче, укључујући особе са физичким инвалидитетом, распоред бирачких места и дизајн бирачких кабина требало би да се преиспитају. Треба размотрити подизање свести јавности о томе колико је важна тајност гласања, улажући циљане напоре у образовање бирача.

////////////////////////////////////

29. Препорука број 2/2017 која гласи: Да би се учесницима избора обезбедиле једнаке могућности у такмичењу, потребно је строго поделити активности које су државничке и оне које су страначке и придржавати се те поделе.

30. Препорука број 3/2017 која гласи: Одредбе о финансирању странака и изборне

кампање се морају додатно побољшати у складу с ранијим препорукама ОЕБС/КДИЉП-а у циљу увођења строжих прописа и веће транспарентности.

31. Препорука број 4/2017 која гласи: АБПК би требало да користи свој мандат у потпуности тако што ће на један проактиван начин да посматра и истражује сваку потенцијално нетранспарентну активност учесника избора у контексту спровођења избора.

32. Препорука број 6/2017 која гласи: Надзорне активности РЕМ-а би требало експлицитно проширити на све аспекте извештавања о изборима. РЕМ би могао да делује самоиницијативно, укључујући деловање на основи систематског праћења извештавања медија и процене да ли су медији поступали у складу с постојећим прописима. Требало би размотрити могуће измене и допуне ЗЕМ-а у циљу обезбеђивања ефикаснијих санкција, укључујући и доношење брзих и правовремених решења током изборне кампање.

33. Препорука број 15/2017 која гласи: Државна тела би требало да предузму одлучне мере у циљу спречавања вршења притиска на бираче, укључујући запослене у државним институцијама и институцијама повезанима с државом. Случајеви изнуде морају се темељито истражити а појединци одговорни за то санкционисати.

34. Препорука број 17/2017 која гласи: Медији, нарочито јавни сервис, требало би да размотре усвајање мера којима ће сами да регулишу свој рад да би обезбедили праведну и независну уређивачку политику у праћењу изборне кампање, укључујући наглашавање јасног разграничења између званичних активности кандидата и њиховог појављивања као дела кампање како би се спречило да због извештавања о државним званичницима остали кандидати буду неправедно закинути.

35. Препорука број 20/2017 која гласи: РИК би требало да уложи додатне напоре у циљу обезбеђивања тајности гласања. То би требало експлицитно да се реши у оквиру одржавања обуке, уз доношење јасних и уједначених упутстава.

////////////////////////////////////

36. Препорука број 7/2016 која гласи: Законом би требало да се пропише једноставан, приступачан и ефикасан правни лек којим би се решавале неправилности изборног дана и омогућило оспоравање резултата избора. Сви приговори би морали да се преиспитају у прописаном процесу.

Списак предлога

Чланови Радне групе су доставили већи број предлога до истека постављеног рока (7. мај 2024. године, у 12,00 часова). На основу накнадно добијених информација у току Другог састанка, поједини предлагачи су своје првобитне предлоге кориговали, док су други из различитих разлога одустајали од уобличавања својих предлога на тражени начин ради стављања на гласање (нпр. предлози се делом подударају са другим предложеним решењима, не могу се реализовати тако да остваре утицај на актуелни изборни процес или је одређено питање већ решено у међувремену кроз усвојене измене закона и подзаконских аката). За гласање су у одговарајућем облику били припремљени и достављени следећи предлози (текстови ових предлога су достављени у прилогу):

1. Препорука насловљена на РИК и ЛИК (едукативне кампање за бираче) – ПРЕДЛАГАЧ ЦЕСИД
2. Предлог за измену члана 39. Закона о електронским медијима (изрицање мера заштите) – ПРЕДЛАГАЧ ЦЕСИД
3. Предлог за измену члана 23. Закона о финансирању политичких активности (забрана појединих активности у изборној кампањи) – ПРЕДЛАГАЧ ЦЕСИД
4. Предлог за измену члана 4. Правилника РЕМ о начину извршавања обавеза пружалаца медијских услуга (забрана прикривеног или посредног препоручивања изборних листа или кандидата) – ПРЕДЛАГАЧ ЦЕСИД
5. Препорука насловљена на РЕМ (достављање података о извршеном надзору и пријавама Радној групи) - ПРЕДЛАГАЧ ЦРТА
6. Препорука насловљена на МУП (унапређење поступања по захтевима власника непокретности за проверу података о пријављеним лицима на адреси) - ПРЕДЛАГАЧ ЦРТА
7. Препорука насловљена на МДУЛС у циљу обезбеђења спровођења измена и допуна Закона о јединственом бирачком списку - ПРЕДЛАГАЧ ЦРТА
8. Препорука насловљена на Врховно јавно тужилаштво (доношење општег обавезног упутства у вези са кривичним делима из главе XV КЗ) - ПРЕДЛАГАЧ ЦРТА
9. Препорука насловљена на МДУЛС у циљу унапређења транспарентности фазе кандидовања у изборном поступку (провера потписа подршке изборним листама) - ПРЕДЛАГАЧ ЦРТА

10. Предлог за измену члана 162. Закона о кривичном поступку (могућност примене посебних доказних радњи за поједина кривична дела) - ПРЕДЛАГАЧ ЦРТА
11. Предлог за измену Закона о јединственом бирачком списку (успостављање комисије за ревизију бирачког списка) – ПРЕДЛАГАЧ ЦРТА
12. Предлог за измену Закона о електронским медијима (мониторинг РЕМ у периоду изборне кампање)– ПРЕДЛАГАЧ ЦРТА
13. Препорука насловљена на РТС и РТВ (мере за унапређење професионализма и етике, организовање дебатних емисија, притужбе грађана) - ПРЕДЛАГАЧ ЦРТА
14. Препорука за усвајање Предлога РГ Владе - Измене Закона о уставном суду – РАДНА ГРУПА
15. Предлог за измену члана 13. Закона о избору народних посланика – ПРЕДЛАГАЧ СДА Санџака

Предлог за измену члана 15. Закона о локалним изборима – ПРЕДЛАГАЧ СДА Санџака

(ограничење права осуђеним лицима да буду чланови органа за спровођење избора)
16. Предлог за измену Закона о финансирању политичких активности (поступак контроле који спроводи Агенција за спречавање корупције) – ПРЕДЛАГАЧ ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА
17. Предлог за измену Закона о финансирању политичких активности (промоција политичког субјекта од стране трећих лица) – ПРЕДЛАГАЧ ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА
18. Предлог за измену Закона о финансирању политичких активности (кривична дела и прекршаји) – ПРЕДЛАГАЧ ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА
19. Предлог за измену Закона о финансирању политичких активности (омогућавање раније уплате дела буџетских средстава за кампању)– ПРЕДЛАГАЧ ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА

20. Предлог за измену Закона о финансирању политичких активности (коришћење јавних простора у изборној кампањи) – ПРЕДЛАГАЧ ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА
21. Предлог за измену Закона о спречавању корупције (раздвајање јавне и партијске функције) – ПРЕДЛАГАЧ ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА
22. Предлог за измену Закона о спречавању корупције (поступање и одлуке Агенције за спречавање корупције) – ПРЕДЛАГАЧ ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА
23. Предлог за измену Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја (редовно објављивање информација о трошковима органа власти током изборне кампање) – ПРЕДЛАГАЧ ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА
24. Предлог за измену Закона о избору народних посланика (права посматрача избора)– ПРЕДЛАГАЧ ЦРТА
25. Предлог за измену Закона о избору народних посланика (гласање ван бирачког места) – ПРЕДЛАГАЧ НАРОДНИ ПОКРЕТ СРБИЈЕ

Предлози у вези са наставком рада Радне групе и поступањем Одбора

На основу досадашњих искустава у раду Радне групе, слободан сам да Одбору, као радном телу Народне скупштине које је образовало Радну групу, укажем на одређена питања која могу бити од користи при разматрању начина да се унапреди рад Радне групе, било кроз измене и допуне Одлуке о образовању или кроз други вид поступања из надлежности Одбора и Народне скупштине у целини. Напомињем да су ови предлози резултат мојих личних запажања и да нису били предмет одлучивања на Радној групи.

1. Јавност рада Радне групе није на нивоу који адекватно задовољава исказано интересовање најшире јавности. У том смислу, а имајући у виду и чињеницу да Други састанак још увек није окончан, да се не зна када ће бити настављен, те да стога не постоји ни записник са састанка, неопходно је објавити ову Информацију и све предлоге који су до сада предложени у траженој форми, без обзира на то што се Радна група о њима није изјашњавала.
2. Укључивање заинтересоване јавности није обезбеђено, тако да би, поред организовања јавних слушања, што је предвиђено Одлуком о образовању Радне групе, требало објавити и јавни позив заинтересованим лицима да доставе своје предлоге за решавање проблема на које је указано у препорукама ОДИХР.

3. Радна група у овом тренутку има дужност да изради предлоге измена и допуна закона и предлоге других мера, али не постоји дужност сваког од чланова понаособ да изнесе такве предлоге или да подржи (ако нема сопствени) предлог који је изнео други члан Радне групе. Услед тога, постоји бојазан да ни убудуће Радна група неће моћи да испуни своје задатке, јер доношење одлука може бити закочено због тога што не постоји двотрећинска већина за подршку изнетим предлозима, или се може десити да у вези са неким препорукама ОДИХР предлога и не буде. Због тога би примарно у оквиру Радне групе требало тежити постизању сагласности око заједничких предлога, а било би примерено да се гласање врши само изјашњавањем између алтернативних предлога који се односе на исту материју (нпр. исти члан закона).
4. Сви чланови Радне групе треба да буду овлашћени од стране својих предлагача да учествују у процесу одлучивања, а период за евентуалне додатне консултације треба да буде временски ограничен.
5. Треба преиспитати постојећи рок за окончање рада Радне групе и обавезати Радну групу да припреми предлоге решења и за препоруке које ће ОДИХР дати након актуелних локалних избора.
6. Приликом припреме евентуалне измене Одлуке о образовању, требало би поновити позив за учешће посланичким групама које до сада нису користиле ту могућност.
7. Треба јасно уредити питање евентуалне комуникације између Радне групе и ОДИХР, те разјаснити да ли постоји преклапање делокруга са Радном групом Владе Републике Србије која сарађује са овом институцијом.
8. Требало би прецизирати даље поступање Радне групе, односно Одбора, у случају да неки од органа и организација који имају обавезу не одговори на захтев или позив Радне групе.
9. Потребно је уредити и друга питања која нису у потпуности уређена Одлуком, нити их је могуће уредити на адекватан начин сходном применом Пословника Народне скупштине.
10. Било би корисно изричито предвидети могућност формирања подгрупа за поједина питања, у оквиру којих би заједно са члановима Радне групе радили и представници других институција на припреми радних верзија појединих аката.
11. Потребно је утврдити динамику рада не само Радне групе, већ и Одбора, као и Народне скупштине, у вези са изменама и допунама закона који буду предложени на основу достављених материјала од стране Радне групе, како би труд који уложи чланови Радне групе донео резултате због којих је она и образована.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ РАДНЕ ГРУПЕ
Немања Ненадић

